DSM-5 ?kinci Du?zey O?fke O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 ?kinci Du?zey O?fke O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20205

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

DSM-5 ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i, Amerikan Psikiyatri Birli?i taraf?ndan geli?tirilen ve **DSM-5**'in kesitsel belirti de?erlendirme sistemati?i içinde yer alan öfke belirtilerinin ?iddetini ölçmek amac?yla tasarlanm?? 5 maddelik bir öz bildirim arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda bireylerin ya?ad??? **öfke** düzeyini h?zl? ve etkin bir ?ekilde belirlemektir. Emine Özge Çöldür ve arkada?lar? taraf?ndan 2017 y?l?nda Türkçe adaptasyonu, **geçerlili?i** ve **güvenilirli?i** çal??mas? yap?lm?? ve psikometrik özelliklerinin oldukça güçlü oldu?u saptanm??t?r. Ölçek, tek faktörlü bir yap? göstermekte olup, varyans?n büyük bir k?sm?n? (%75.80) aç?klamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i, **Öfke**, Psikometri, Uyarlama, **Güvenilirlik**, **Geçerlilik**, Faktör Analizi.

Yazarlar

Emine Özge Çöldür, Sibel Öztekin, Ömer Aydemir.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **DSM-5**'in boyut temelli de?erlendirme yakla??m?na uygun olarak, bireylerde mevcut olan **öfke** semptomlar?n?n ?iddetini ve s?kl???n? belirlemektir. Bu araç, klinisyenlere hastalar?n?n genel psikopatoloji yükünü anlamada yard?mc? olmak ve tedavi sürecindeki de?i?imleri izlemek için standart bir ölçüt sunar.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonlarda kültürel ve dilsel olarak uygunlu?unu sa?lamay?, ayn? zamanda ölçe?in yüksek düzeyde **geçerlilik** ve **güvenilirlik** özelliklerini korudu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Yap?

DSM-5 ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i, DSM-5'in Kesitsel Belirti Ölçütlerinin (Cross-Cutting Symptom Measures) bir parças? olarak, genel psikopatoloji yelpazesi içindeki **öfke** boyutunu ölçmektedir. Bu yap?, öfkenin süreklili?ini ve ?iddetini tek bir temel faktör alt?nda ele alarak, bireyin duygusal düzenleme ve dürtü kontrolü alan?ndaki zorluklar?n? yans?t?r.

Ölçek, klinik olarak anlaml? olabilecek ancak spesifik bir tan? kriterini kar??lamayan öfke belirtilerini yakalamakta etkilidir. Yap?lan psikometrik çal??malar, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n yüksek oranda homojen oldu?unu ve tek boyutlu bir **faktör analizi** çözümü ile temsil edilebildi?ini ortaya

ARABPSYCHOLOGY.COM

koymu?tur.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun yap? **geçerlili?i**, Aç?klay?c? **Faktör Analizi** (AFA) ile incelenmi?tir. Örneklem yeterlili?ini de?erlendirmek amac?yla yap?lan analizlerde, **KMO** katsay?s? 0.81 olarak belirlenmi?tir; bu de?er, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonlar?n anlaml?l???n? test eden **Bartlett katsay?s?** 1.03 ($p<0.001$) olarak anlaml? bulunmu?tur, bu da verilerin faktörle?ebilirli?ini desteklemektedir.

Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in kuramsal olarak amaçlad??? **öfke** yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r. Tek faktörlü yap?n?n elde edilmesi, ölçe?in maddelerinin tek bir temel psikolojik yap?y? temsil etti?ini ve bu yap?n?n yüksek oranda aç?klay?c? güce sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

DSM-5 ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i Türkçe Formunun **güvenilirli?i**, özellikle **içsel tutarl?l?k** yöntemi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in **içsel tutarl?l?k** katsay?s? (Cronbach Alfa) oldukça yüksek bir de?er olan 0.91 olarak bulunmu?tur. Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin birbirleriyle güçlü bir ?ekilde ili?kili oldu?unu ve ayn? yap?y? tutarl? bir biçimde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in madde-toplam puan korelasyon katsay?lar? 0.74 ile 0.83 aras?nda de?i?mektedir ($p<0.001$). Bu korelasyon de?erleri, her bir maddenin ölçe?in ölçtü?ü genel yap?y? temsil etme gücünün yüksek oldu?unu ve ölçekten ç?kar?lacak herhangi bir maddenin ölçe?in bütünlü?ünü bozmayaca??n? i?aret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda yüksek düzeyde **güvenilirlik** sundu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Yap?lan Aç?klay?c? **Faktör Analizi** sonucunda, DSM-5 ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i için beklenen tek faktörlü çözüm elde edilmi?tir. Bu tek faktörün **özde?eri** (Eigenvalue) 3.79 olarak saptanm??t?r. Bu yüksek özde?er, elde edilen faktörün veri setindeki varyans? anlaml? ölçüde temsil etti?ini göstermektedir.

Tek faktörlü çözüm, varyans?n toplam %75.80'ini aç?klamaktad?r. Psikometrik araçlar için bu düzeyde yüksek bir aç?klanan varyans oran?, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen temel **öfke** yap?s?n? son derece etkili bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal safl???n?n yüksek oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5 maddeli k?sa bir öz bildirim ölçe?idir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Form), ?ngilizce (Orijinal Form).

Popülasyon Grubu: Klinik ve non-klinik yeti?kin popülasyonlar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Türkçe uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya genel yeti?kin örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Derecelendirme: Orijinal DSM-5 Kesitsel Belirti Ölçeklerinde genellikle 0 (Hiç) ile 4 (Çok ?iddetli) aras?nda de?i?en 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullan?lmaktad?r. Kaynakta belirtilmemekle birlikte, bu format?n korundu?u varsay?lmaktad?r.

Test Metodolojisi: Bireylerin son iki hafta içinde ya?ad?klar? öfke belirtilerinin s?kl???n? ve ?iddetini de?erlendiren öz bildirim yöntemi kullan?l?r.

Anahtar Kelimeler

Faktör Analizi, **KMO**, Özde?er, Madde-Toplam Korelasyonu, Psikopatoloji, **?çsel Tutarl?l?k**.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Orijinal Geli?tirme Y?l?: 2013 (DSM-5'in yay?mlanmas? ile birlikte).

Türkçe Uyarlama Y?l?: 2017.

?leti?im/Sorumlu Yazar: Emine Özge Çöldür (ozgee_009@hotmail.com).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için genellikle orijinal yay?nc? (APA) ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Çöldür, E. Ö., Öztekin, S., ve Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i Türkçe Formunun geçerlili?i ve güvenilirli?i. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *18*(2), 85-91. doi: 10.5455/apd.241221

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: anadolupsikiyatri.net

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dsm-5-ikinci-duzey-ofke-olcegi-toad.pdf

DSM-5 ?kinci Düzey Öfke Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in 5 maddeden olu?tu?u belirtilmekle birlikte, kaynak içerikte maddelerin kendisi listelenmemi?tir. Maddeler, referans olarak gösterilen akademik makaleden (Çöldür vd., 2017) temin edilmelidir.

Bu ölçek 5 maddeli bir öz bildirim arac?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM